

Lesmateriaal voor HAVO/VWO

Binnenkort nemen uw leerlingen deel aan een Jongerengemeenteraad. Het project Jongerengemeenteraad laat jongeren in de leeftijd van 14 – 19 jaar zien hoe beleid tot stand komt gebaseerd op het principe 'leren door ervaren'. Voor één dag vervullen de jongeren de rol van gemeenteraads-lid en gaan op het gemeentehuis aan het werk om concrete plannen te bedenken die in de gemeente uitgevoerd kunnen worden. Hiervoor wordt door de gemeente een budget beschikbaar gesteld, van minimaal €1250,- euro.

In deze handleiding vindt u een aantal mogelijkheden om uw leerlingen voor te bereiden op de jongerengemeenteraad: het functioneren van de gemeente en de rol van de gemeenteraad. Beschouw deze handleiding niet als een lessenserie maar gebruik wat u nuttig acht. Direct na deze inleiding vindt u de opdrachten die u voor u leerlingen kunt kopiëren, gevolgd door de docentenhandleiding bij deze opdrachten.

Veel succes met uw lessen!

ProDemos Huis voor democratie en rechtsstaat

ProDemos is een landelijke, niet-partijgebonden organisatie. ProDemos informeert burgers over de democratische rechtsstaat en stelt hen in staat om actief aan politieke besluitvorming deel te nemen.

Inhoudsopgave

Opdracht 1: Woordzoeker	3
Opdracht 2: Wat is waar?	4
Opdracht 3: Wie beslist wat?	5
Opdracht 4: Hoe ziet een gemeente eruit?	6
Opdracht 5: Hoe ziet jouw gemeente eruit?	7
Opdracht 6: Fases van besluitvorming	9
Opdracht 7: Zelf zoeken	10
Antwoorden	11
Beeldmateriaal over de gemeente	17
Informatie over de gemeente	18

Opdracht 1 Woordzoeker

Zoek de antwoorden op de onderstaande vragen terug in de puzzel.

1. Iedereen die in dienst is bij de gemeente is een ....
2. Elke wethouder heeft een aantal onderwerpen waar hij zich mee bezig houdt. Hoe wordt dit takenpakket genoemd?
3. Wie is de voorzitter van een raadsvergadering?
4. Hoe heet een groep gemeenteraadsleden van één politieke partij?
5. Wie zitten er, behalve de burgemeester, nog meer in het college van B&W?
6. Hoe noemen we een meerderheid van partijen die samen afspraken maken over wat er de komende jaren moet gebeuren?
7. Wat vindt één keer in de vier jaar plaats en zorgt ervoor dat er een nieuwe gemeenteraad komt?
8. Wie controleert of het college van B&W zijn werk goed doet?
9. Hoe wordt de ambtenaar genoemd die de gemeenteraad ondersteunt?
10. Hoeveel jaar duurt de ambtsperiode van een burgemeester?

B Z A G N F R A C T I E
U K O R O L I T Z E S V
R M P I A W U Y P P M G
G N V F S L E K O W I E
E G E F E A B W R A L M
M O R I R M O B T N S E
E R K E E B W I E R F E
E F I R H T E Q F C G N
S O E D E E L P E A B T
T C Z O A N I U U M H E
E B I Q X A N R I T Y R
R V N Z A A V M L A N A
K B G L E R O A L V R A
T W E T H O U D E R S D
G V N U G F Y W C P Q N
C O A L I T I E M L E I

Opdracht 2 Wat is waar?

Op dit werkblad staan veertien stellingen, zijn deze stellingen juist of onjuist? Zet achter elke stelling een kruisje in de juiste kolom.

Nr.	Stelling	Juist	Onjuist
1	De burgemeester wordt gekozen door de burgers.		
2	Iedere gemeente heeft 17 gemeenteraadsleden.		
3	De gemeente krijgt haar geld van de nationale overheid en van de eigen inwoners.		
4	In de gemeentebegroting staan alle verwachte inkomsten en uitgaven voor het komende jaar.		
5	Nederland heeft meer dan 1000 gemeenten.		
6	Een gemeenteraad kan maar één keer in de vier jaar gekozen worden.		
7	Een gemeente heeft altijd twee of meer wethouders.		
8	In een raadscommissie zitten leden van verschillende fracties.		
9	De gemeenteraad is het dagelijks bestuur van de gemeente.		
10	Een raadscommissie bespreekt onderwerpen op één bepaald gebied		
11	Een volwassene die zes jaar legaal in Nederland woont, mag zich verkiesbaar stellen voor de gemeenteraad.		
12	Gemeenteraadsleden van één politieke partij (één fractie) moeten hetzelfde stemmen.		
13	De wethouder wordt direct gekozen door de kiezers.		
14	Als je genoeg handtekeningen hebt opgehaald, kun je in de meeste gemeenten onderwerpen op de agenda van de raad zetten.		

Opdracht 3 Wie beslist wat?

Zet een kruisje bij de bestuurslaag die mag beslissen over deze onderwerpen.

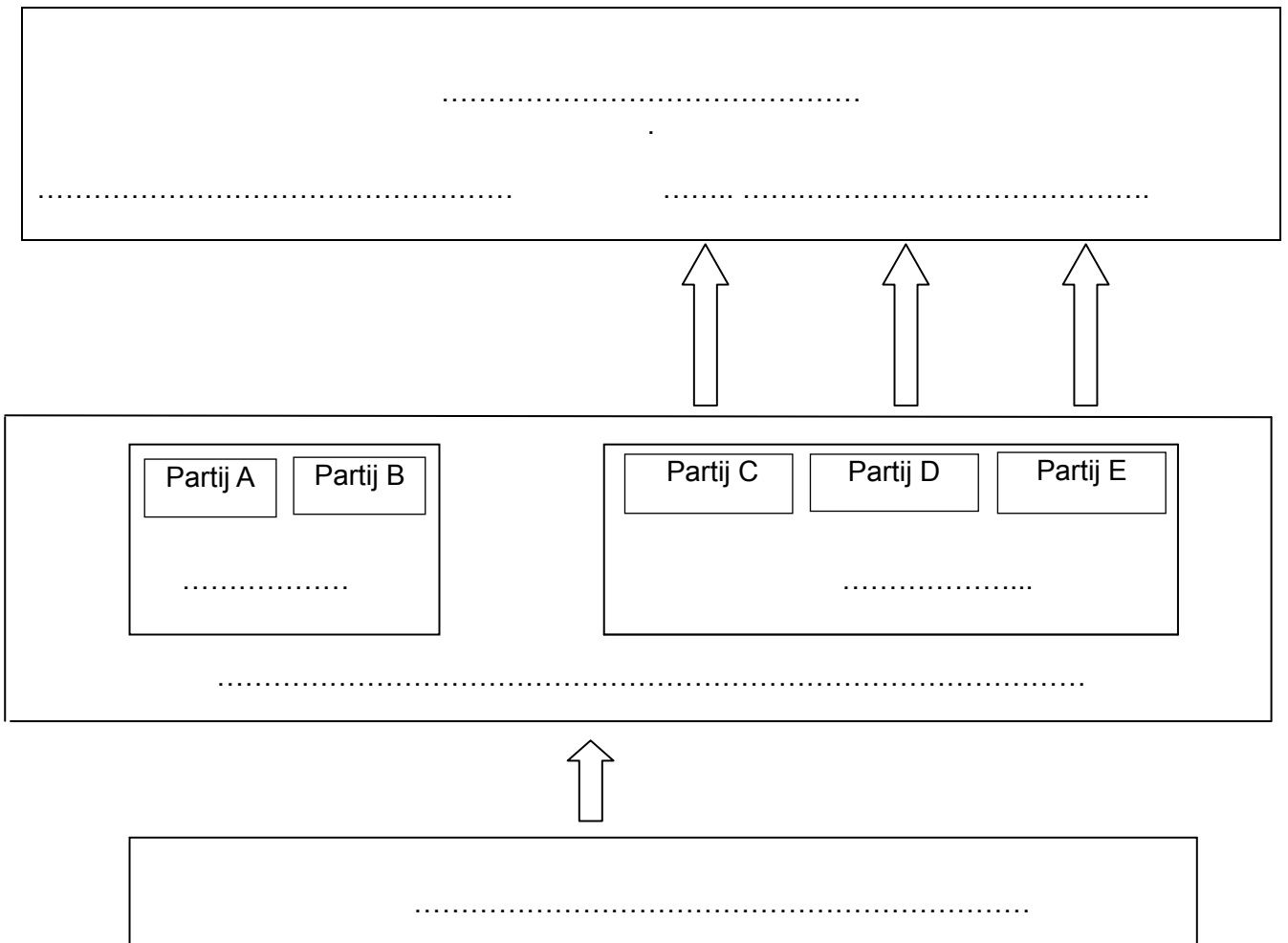
	Beslissing	Gemeente	Provincie	Rijk	Europa
1	Waar in de gemeente een moskee mag worden gebouwd.				
2	Of er een bus tussen verschillende gemeenten rijdt.				
3	Of de buurtvereniging subsidie krijgt voor een straatfeest.				
4	Of je mag roken in een café of discotheek.				
5	Welke ingrediënten er in een breezer moeten of mogen zitten.				
6	Of er een stoplicht op een gevaarlijke kruising komt.				
7	Of schoolboeken gratis worden.				
8	Of er een spoorlijn wordt aangelegd.				
9	Of er in een bepaalde regio voldoende verpleeghuizen zijn.				
10	Of kinderen moeten worden ingeënt tegen bepaalde ziektes.				
11	Of de studiefinanciering moet worden verlaagd.				
12	Of het vuilnis iedere week wordt opgehaald.				
13	Welke vakken op school moeten worden gegeven.				
14	Hoeveel hondenbelasting je moet betalen.				
15	Of er een nieuw winkelcentrum gebouwd gaat worden.				
16	Of het dragen van autogordels verplicht moet worden.				
17	Welke subsidies toegekend worden aan agrarische bedrijven.				
18	Tot hoe laat cafés open mogen blijven.				

Opdracht 4 Hoe ziet een gemeente eruit?

De gemeente bestaat uit de gemeenteraad, wethouders en de burgemeester. Maar wie hoort nu waar? Zet onderstaande zeven termen op de juiste plaats in het schema:

Gemeenteraad
Burgemeester
Oppositie
College van B&W

Wethouders
Kiezers
Coalitie

Opdracht 5 Hoe ziet jouw gemeente eruit?

De antwoorden op de volgende vragen staan op de website van je gemeente. Je kunt de website van je gemeente vinden via <http://www.prodemos.nl/Kenniscentrum/Informatie-over-politiek>

1. Wat is de naam van jouw gemeente?
2. Zijn er meer steden of dorpen in jouw gemeente? Zo ja, welke zijn dat?
3. Welke politieke partijen zitten er in jouw gemeenteraad? Schrijf erbij hoeveel zetels elke partij heeft.

	Naam partij	Aantal zetels
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
	Totaal aantal zetels:	

4. Welke partijen vormen in jouw gemeente de coalitie?
5. Hoe heet de burgemeester van jouw gemeente?
6. Van welke partij is hij of zij lid? Is dit ook de grootste partij in de gemeenteraad?

7. Welke wethouders zijn er in jouw gemeente? Van welke partijen zijn zij lid? En welke portefeuille hebben zij?

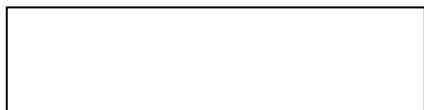
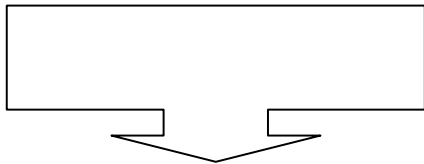
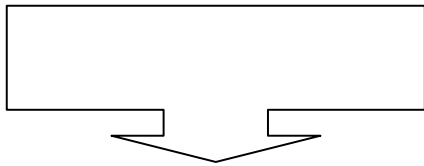
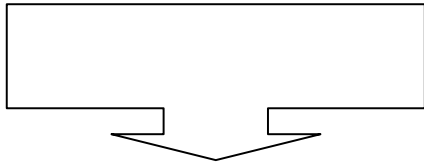
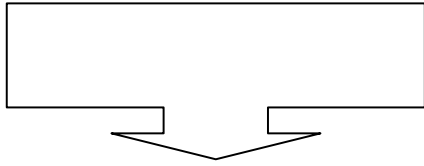
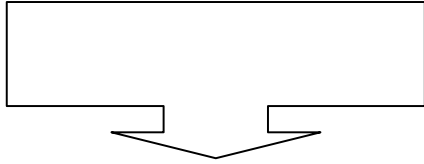
Wethouder	Partij	Portefeuille

Opdracht 6 Fases van besluitvorming

De gemeenteraad neemt een besluit. Maar voordat dit besluit genomen wordt, heeft een plan al een lange weg afgelegd. Wanneer vindt wat plaats?

Zet onderstaande gebeurtenissen in de juiste volgorde.

- A. Ambtenaren werken het onderwerp uit.
- B. Het college van B&W neemt een voorlopig besluit.
- C. De gemeenteraad neemt een besluit.
- D. Een onderwerp komt op de politieke agenda.
- E. Het plan wordt uitgevoerd.
- F. De raadscommissie bespreekt het voorlopige besluit.

Opdracht 7 Zelf zoeken

Hieronder staat een aantal vragen over gemeenten. De antwoorden op deze vragen kun je vinden op <http://www.prodemos.nl/Kenniscentrum/Informatie-over-politiek>

1. Beslissingen van een gemeente

- A. Noem drie onderwerpen waar een gemeente over mag beslissen.

- B. Noem ook drie onderwerpen waar een gemeente niet over mag beslissen.

- C. Hoe komt de gemeente aan geld om haar plannen uit te voeren?

2. Het college van burgemeester en wethouders

- A. Om welke redenen kan het college van B&W van samenstelling veranderen?

- B. Wat verdient een wethouder? Is dit meer of minder dan een gemeenteraadslid?

- C. Door wie kan de wethouder ontslagen worden?

3. De gemeenteraad

- A. Wat is het verschil tussen een burgerinitiatief en een initiatiefvoorstel?

- B. Leg uit wat we bedoelen met dualisme.

- C. Wat is het effect van dualisme op de verhoudingen binnen het gemeentebestuur?

Antwoorden

Opdracht 1 Woordzoeker

1. Ambtenaar
2. Portefeuille
3. Burgemeester
4. Fractie
5. Wethouders
6. Coalitie
7. Verkiezingen
8. Gemeenteraad
9. Griffier
10. Zes

B	Z	A	G	N	F	R	A	C	T	I	E
U	K	O	R	O	L	I	T	Z	E	S	V
R	M	P	I	A	W	U	Y	P	P	M	G
G	N	V	F	S	L	E	K	O	W	I	E
E	G	E	F	E	A	B	W	R	A	L	M
M	O	R	I	R	M	O	B	T	N	S	E
E	R	K	E	E	B	W	I	E	R	F	E
E	F	I	R	H	T	E	Q	F	C	G	N
S	O	E	D	E	E	L	P	E	A	B	T
T	C	Z	O	A	N	I	U	U	M	H	E
E	B	I	Q	X	A	N	R	I	T	Y	R
R	V	N	Z	A	A	V	M	L	A	N	A
K	B	G	L	E	R	O	A	L	V	R	A
T	W	E	T	H	O	U	D	E	R	S	D
G	V	N	U	G	F	Y	W	C	P	Q	N
C	O	A	L	I	T	I	E	M	L	E	I

Opdracht 2 Wat is waar?

Nr.	Stelling	Juist	Onjuist
1	De burgemeester wordt gekozen door de burgers.		Onjuist De burgemeester wordt benoemd door de Kroon (= de regering). Een vertrouwenscommissie van de gemeenteraad doet een aanbeveling aan de minister.
2	Iedere gemeente heeft 17 gemeenteraadsleden.		Onjuist Dat hangt af van het aantal inwoners van de gemeente.
3	De gemeente krijgt haar geld van de nationale overheid en van de eigen inwoners.	Juist Nationale overheid: uit het Gemeentefonds van het Rijk (vrij te besteden) en doelgerichte bijdragen. Eigen inwoners: o.a. uit gemeentelijke belastingen (bv. hondenbelasting)	
4	In de gemeentebegroting staan alle verwachte inkomsten en uitgaven voor het komende jaar.	Juist	
5	Nederland heeft meer dan 1000 gemeenten.		Onjuist Het zijn 418 gemeenten (aantal op 1-1-2011).
6	Een gemeenteraad kan maar één keer in de vier jaar gekozen worden.	Juist	
7	Een gemeente heeft altijd twee of meer wethouders.	Juist Minimaal 2 en maximaal 9. Dat hangt af van het aantal inwoners van de gemeente.	
8	In een raadscommissie zitten leden van verschillende fracties.	Juist Ten minste de helft van de leden moet raadslid zijn. Ook niet-raadsleden kunnen lid zijn. (de zogenaamde duoraadsleden)	
9	De gemeenteraad is het dagelijks bestuur van de gemeente.		Onjuist Het college van B&W is het dagelijks bestuur.
10	Een raadscommissie bespreekt onderwerpen op één bepaald gebied.	Juist Bijvoorbeeld huisvesting of financiën. Raadscommissies bereiden besluiten van de raad voor.	

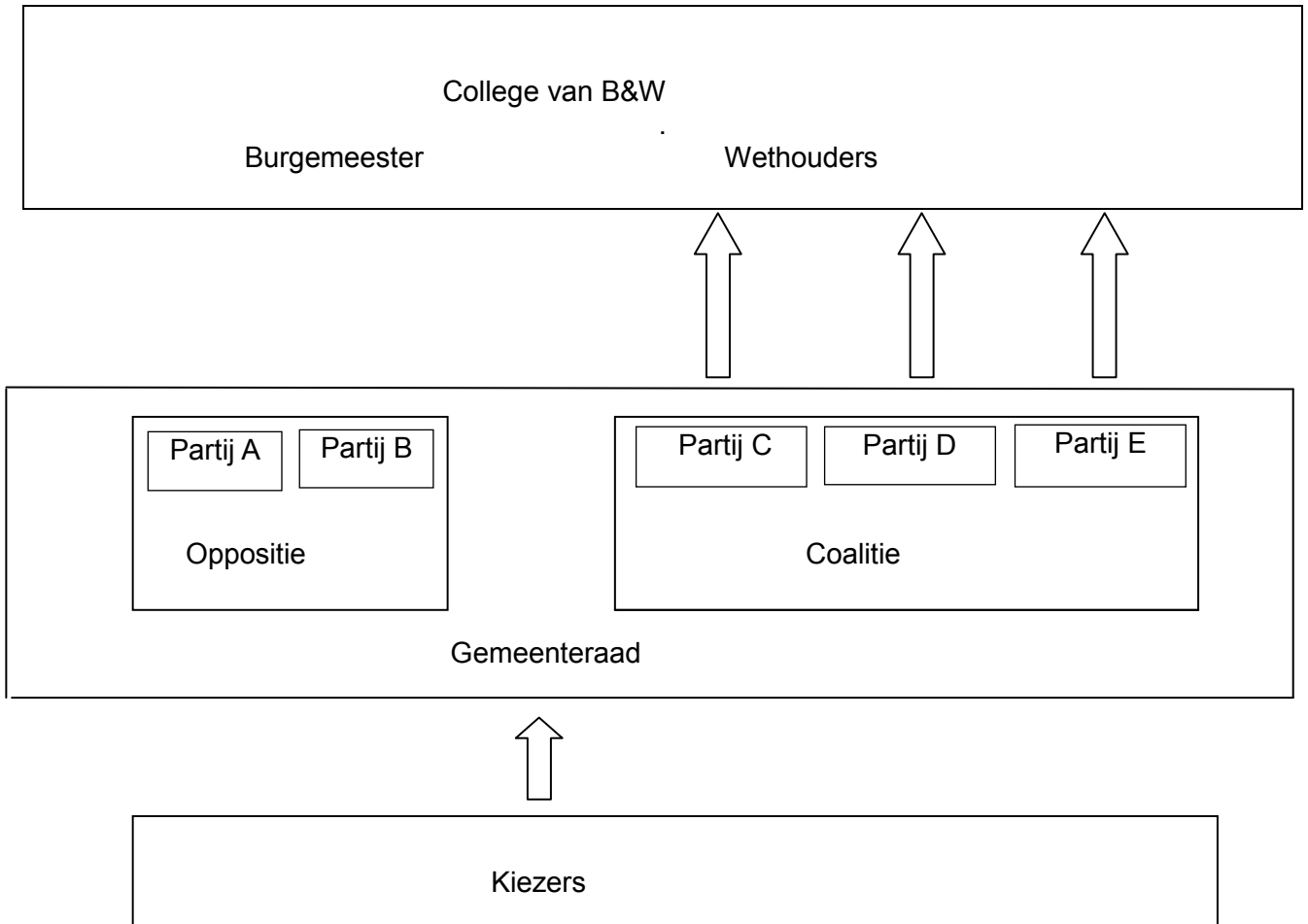
11	Een volwassene die zes jaar legaal in Nederland woont, mag zich verkiesbaar stellen voor de gemeenteraad.	Juist Je moet ten minste 5 jaar legaal in Nederland wonen.	
12	Gemeenteraadsleden van één politieke partij (één fractie) moeten hetzelfde stemmen.		Onjuist Dit is niet verplicht. Volgens de wet heeft ieder raadslid het recht om een eigen stem uit te brengen.
13	De wethouder wordt direct gekozen door de kiezers.		Onjuist De wethouders worden door de gemeenteraad gekozen. Een wethouder wordt voorgedragen door zijn politieke partij.
14	Als je genoeg handtekeningen hebt opgehaald, kun je in de meeste gemeenten onderwerpen op de agenda van de raad zetten.	Juist Het aantal handtekeningen verschilt per gemeente.	

Opdracht 3 Wie beslist wat?

Beslissing	Antwoord
1. Waar in de gemeente een moskee mag worden gebouwd.	Gemeente
2. Of er een bus tussen verschillende gemeenten rijdt.	Provincie
3. Of de buurtvereniging voor een straatfeest subsidie krijgt.	Gemeente
4. Of je mag roken in een café of discotheek.	Rijk
5. Welke ingrediënten er in een breezer moeten of mogen zitten.	Europa
6. Of er een stoplicht op een gevaarlijke kruising komt.	Gemeente
7. Of schoolboeken gratis worden.	Rijk
8. Of er een spoorlijn wordt aangelegd.	Rijk
9. Of er in een bepaalde regio voldoende verpleeghuizen zijn.	Provincie
10. Of kinderen moeten worden ingeënt tegen bepaalde ziektes.	Rijk
11. Of de studiefinanciering moet worden verlaagd.	Rijk
12. Of het vuilnis iedere week wordt opgehaald.	Gemeente
13. Welke vakken op school moeten worden gegeven.	Rijk
14. Hoeveel hondenbelasting je moet betalen.	Gemeente

15. Of er een nieuw winkelcentrum gebouwd gaat worden.	Gemeente
16. Of het dragen van autogordels verplicht moet worden.	Europa
17. Welke subsidies toegekend worden aan agrarische bedrijven.	Europa
18. Tot hoe laat cafés open mogen blijven.	Gemeente

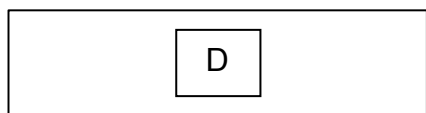
Opdracht 4 Hoe ziet een gemeente eruit?

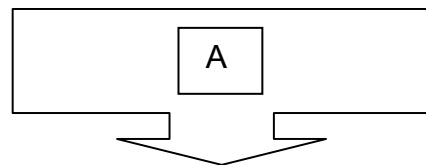
Opdracht 5 Hoe ziet jouw gemeente eruit?

De antwoorden op deze vragen kunnen de leerlingen vinden op de website van hun gemeente. De antwoorden zijn afhankelijk van de gemeente waarin de leerling woont.

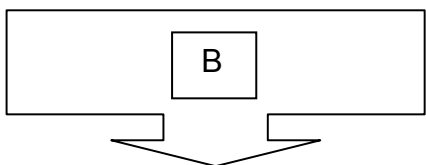
Opdracht 6 Fases van besluitvorming

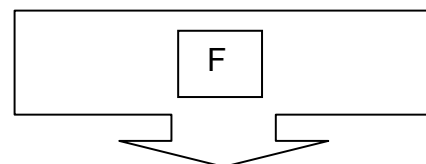
D. Een onderwerp komt op de politieke agenda.

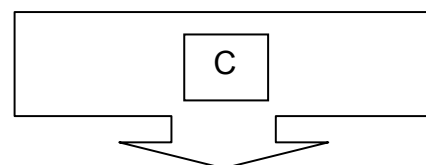
A. Ambtenaren werken het onderwerp uit.

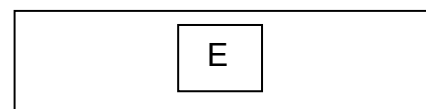
B. Het college van B&W neemt een voorlopig besluit.

F. De raadscommissie bespreekt het voorlopige besluit.

C. De gemeenteraad neemt een besluit.

E. Het plan wordt uitgevoerd.

Opdracht 7 Zelf zoeken

De leerlingen kunnen de antwoorden op de vragen vinden op de site <http://www.prodemos.nl/Kenniscentrum/Informatie-over-politiek>

1. Beslissingen van een gemeente

- A. Bijvoorbeeld: het ophalen van vuilnis, onderhouden van straten, zorgen voor de brandweer, zorgen voor mogelijkheden om te sporten, enz.
- B. Bijvoorbeeld: streekbusvervoer, asielbeleid, het leger.
- C. Het grootste deel komt van het Rijk, maar de gemeente heft bijvoorbeeld ook gemeentebelastingen en krijgt inkomsten van rechten en leges. (Leges betaal je bijvoorbeeld als je je paspoort verlengt.)

2. Het college van burgemeester en wethouders

- A. Als een wethouder aftreedt of als er een partij uit de coalitie stapt. Of als er na verkiezingen een nieuw college aantreedt. Er kan ook een nieuwe burgemeester aangesteld worden.
- B. Een wethouder verdient meer dan een gemeenteraadslid. Het wethouderschap is meestal een volledige baan. Anders dan een gemeenteraadslid krijgt een wethouder een salaris. Het salaris van een wethouder hangt af van de grootte van de gemeente, variërend van 1500 euro per maand in een gemeente met minder dan 2.000 inwoners tot 9.000 euro in een gemeente met meer dan 375.000 inwoners.
- C. Een wethouder kan ontslagen worden als een meerderheid van de gemeenteraad hem wegstemt (of als zijn eigen partij hem niet meer steunt).

3. De gemeenteraad

- A. Een burgerinitiatief is een voorstel dat een burger kan indienen, met een aantal handtekeningen (het aantal verschilt per gemeente), om een onderwerp op de agenda van de gemeenteraad te krijgen.
Een initiatiefvoorstel is een voorstel van een gemeenteraadslid waarover de gemeenteraad moet besluiten.
- B. Dualisme is de scheiding van verantwoordelijkheid tussen de gemeenteraad aan de ene en het college van burgemeester en wethouders aan de andere kant. De wetgevende en uitvoerende macht zijn zo strikt gescheiden. De wetgevende macht (gemeenteraad) controleert de uitvoerende macht (burgemeester en wethouders).

Beeldmateriaal over de gemeente

Eigenwijzer.nl

Op Eigenwijzer.nl, de digitale wegwijzer voor scholieren van Schooltv, vindt u een aantal clips over de gemeente.

Hoe neemt de gemeenteraad een besluit? (1.42 minuten)

http://www.schooltv.nl/beeldbank/clip/20051221_gemeenteraad01

De gemeente (1.37 minuten)

http://www.schooltv.nl/eigenwijzer/index.jsp?site=site_eigenwijzer&project=757271&nr=2155732

ProDemos, Huis voor Democratie en rechtsstaat

De gemeente (4.32 minuten)

<http://www.youtube.com/watch?v=z5i89O7-PG0>

Onjo.nl

OnJo is een samenwerkingsverband van de onderzoeksprogramma's Argos, Reporter en Zembla. OnJo bevat ook een deel van de uitzendingen van Het Onderzoek, Tegenlicht, Jansen & Janssen, Factor, NOVA, Netwerk en Goudzoekers.

U vindt op deze website reguliere uitzendingen, maar ook uitzendingen die per thema gerangschikt zijn, de themadossiers. In het dossier politiek staat een aantal uitzendingen over lokale politiek.

Informatie over de gemeente

1. Eigenwijzer.nl

Op Eigenwijzer.nl, de digitale wegwijzer voor scholieren van Schooltv, vindt u een aantal informatieblokken over de gemeente.

Taken van de gemeente

http://www.schooltv.nl/eigenwijzer/?site=site_eigenwijzer&nr=2157348&vak=1540934&thema=1540932&onderwerp=1540922&item=724305&project=757271

Invloed uitoefenen op het gemeentebeleid

http://www.schooltv.nl/eigenwijzer/?site=site_eigenwijzer&vak=1540934&thema=1540932&onderwerp=1540922&nr=2157348&item=724321&project=757271

Gemeentelijke inkomsten

http://www.schooltv.nl/eigenwijzer/?site=site_eigenwijzer&vak=1540934&thema=1540932&onderwerp=1540922&nr=2157348&item=724312&project=757271

De organen van een gemeente

http://www.schooltv.nl/eigenwijzer/?site=site_eigenwijzer&vak=1540934&thema=1540932&onderwerp=1540922&nr=2157348&item=724329&project=757271

2. Algemene achtergrondinformatie

Hoe wordt de gemeente bestuurd?

Gemeenten worden democratisch bestuurd. Inwoners van een gemeente kunnen invloed uitoefenen op de besluiten die de gemeente neemt. Hoe werkt dat precies? Het bestuur van een gemeente wordt gevormd door de burgemeester en de wethouders. Zij worden het college van burgemeester en wethouders (B&W) genoemd. De inwoners van een gemeente worden vertegenwoordigd door de gemeenteraad. De raad controleert het college.

Stemmen bij de gemeenteraadsverkiezingen

De gemeenteraadsleden worden rechtstreeks gekozen door stemgerechtigden. Dit zijn mensen van 18 jaar en ouder met de Nederlandse nationaliteit. Heb je niet de Nederlandse nationaliteit, maar woon je wel langer dan vijf jaar legaal in Nederland, dan mag je ook stemmen bij de gemeenteraadsverkiezingen. Ook mensen met een nationaliteit van een van de andere EU-landen mogen stemmen. Je kunt alleen stemmen in de gemeente waar je woont. Iedere vier jaar worden nieuwe gemeenteraadsleden gekozen. Het aantal raadsleden dat gekozen wordt bij de verkiezingen hangt af van de grootte van een gemeente. De kleinste gemeenten hebben 9 raadsleden, de grootste hebben er 45.

Hoe wordt het college van B&W gevormd?

Na de verkiezingen is bekend hoeveel zetels elke partij gekregen heeft. Op basis daarvan gaan de verschillende partijen onderhandelen, want er moet een coalitie komen. Een coalitie is een samenwerking tussen partijen die samen meer dan de helft van de zetels in de raad hebben. Zij maken afspraken over wat er de komende vier jaar allemaal moet gebeuren in de gemeente. Dit noemen we het collegeprogramma. Als het lukt om een coalitie te vormen, kiest de gemeenteraad wie de wethouders worden. In de praktijk zullen dit leden van de coalitiepartijen zijn, omdat die partijen elkaars wethouderskandidaten steunen zodat zij een meerderheid krijgen. Wanneer een

partij niet in de coalitie zit en geen wethouders levert, is het een oppositiepartij. Natuurlijk kan een oppositiepartij na de volgende verkiezingen (of bij een tussentijdse wisseling) wel in de coalitie komen, en andersom kan het ook. Als een wethouder de steun van de meerderheid in de gemeenteraad verliest, moet hij of zij aftreden.

De burgemeester wordt benoemd door een koninklijk besluit. Dat is geen besluit van de koningin, maar van de regering. De gemeenteraad draagt iemand voor om burgemeester te worden. De regering benoemt bijna altijd de persoon die de gemeenteraad voorstelt. De benoemde burgemeester mag zes jaar blijven. Na deze periode kan de burgemeester worden herbenoemd door de regering. De gemeenteraad mag daarover een advies uitbrengen. De burgemeester kan niet door de gemeenteraad ontslagen worden, maar wel door de regering.

Taken gemeenteraad, burgemeester en wethouders.

De gemeenteraad staat aan het hoofd van de gemeente. De gemeenteraad controleert wat het college van B&W doet en stelt de grote lijnen van het beleid van de gemeente vast. Ook kan de gemeenteraad een Algemene Plaatselijke Verordening (APV) vaststellen. Dat is een verordening waarin regels staan die voor alle inwoners van de gemeente gelden, bijvoorbeeld voorschriften voor het afsteken van vuurwerk. Het is niet de bedoeling dat de gemeenteraad zich met details bezighoudt, daarvoor is het college van B&W.

Het college van B&W vormt het dagelijks bestuur van de gemeente. Het houdt zich niet alleen bezig met de dagelijkse gang van zaken, maar bedenkt ook plannen voor de toekomst van de gemeente. Het college van B&W zorgt voor de voorbereiding van besluiten die de gemeenteraad moet nemen. Natuurlijk kunnen gemeenteraadsleden ook zelf voorstellen doen. Als de gemeenteraad een besluit heeft genomen, zorgt het college van B&W voor de uitvoering van het besluit.

De burgemeester is zowel de voorzitter van het college van B&W, als van de gemeenteraad. In het college van B&W mag hij of zij stemmen. Die stem telt dubbel als de stemmen in het college staken. Als voorzitter van de gemeenteraad heeft de burgemeester geen stemrecht. De burgemeester is de eerstverantwoordelijke voor de handhaving van de openbare orde en veiligheid in de gemeente. Hij of zij is ook het hoofd van de brandweer.

Alle wethouders hebben hun eigen taakgebieden. De onderwerpen waar één wethouder zich mee bezighoudt worden samen zijn portefeuille genoemd. De wethouder bespreekt zijn plannen eerst met de rest van het college van B&W. Daarna worden de plannen aan de gemeenteraad gepresenteerd. De gemeenteraad moet de plannen goedkeuren, voordat ze uitgevoerd kunnen worden. Het college van B&W kan eventueel een nieuw plan maken als dat nodig is, of de plannen wijzigen. Als een plan wordt goedgekeurd, moet het college van B&W ervoor zorgen dat het ook goed wordt uitgevoerd. De wethouder hoeft op het gebied van de uitvoering natuurlijk niet alles alleen te doen, bij al zijn taken wordt het college van B&W geholpen door ambtenaren. Ambtenaren zijn medewerkers van een gemeente, die specifieke kennis hebben over een bepaald onderwerp. Deze onderwerpen zijn verdeeld over een aantal terreinen, bijvoorbeeld:

- Huisvesting en ruimtelijke ordening
- Verkeer en vervoer
- Economische zaken
- Sociale zaken en werkgelegenheid
- Milieu
- Onderwijs
- Openbare orde en hulpverlening
- Cultuur, sport en recreatie
- Welzijn, maatschappelijk werk en gezondheid

Invloed van burgers

Als inwoner van een gemeente kun je invloed uitoefenen op beslissingen die de gemeenteraad en het college van B&W nemen. Ten eerste doe je dit natuurlijk door tijdens de verkiezingen voor de gemeenteraad te stemmen op de partij waar jouw standpunten het meest mee overeenkomen. Op die manier wordt jouw mening vertegenwoordigd in de gemeenteraad.

Je kunt ook op andere manieren invloed uitoefenen op beslissingen van de gemeente. Dit kan bijvoorbeeld door een brief te sturen, door naar een inspraakavond te gaan of door een protestactie te organiseren. Ook kun je een raadsvergadering bezoeken of een klacht indienen over het gemeentebestuur. Verder kan een groep burgers, als die voldoende handtekeningen verzameld heeft, een onderwerp op de agenda van de gemeenteraad plaatsen. Dit heet een burgerinitiatief. Als een onderwerp op de agenda is geplaatst, is de raad verplicht om hierover te vergaderen.

Iedere gemeente regelt inspraak van burgers anders. Het kan zijn dat de gemeente alleen de mening vraagt van mensen die betrokken zijn bij een beslissing, of juist van iedereen. Dit laatste kan bijvoorbeeld door middel van een referendum. De inwoners van een gemeente kunnen dan hun stem uitbrengen over een belangrijk lokaal probleem. Hoewel de gemeenteraad zich niet aan de uitslag van het referendum hoeft te houden, zal de raad wel degelijk rekening houden met hoe er door de burgers is gestemd. Soms bestaan er in een gemeente ook wijkraden; organisaties die de gemeente adviseren over alle plannen die hun eigen wijk betreffen.

Het is wel belangrijk om te onthouden dat inspraak niet hetzelfde is als invloed. Inspraak betekent dat je jouw mening mag geven. Het kan zijn dat de gemeente het plan aanpast naar aanleiding van de inspraak, maar dat hoeft niet.

3. Schuilt er een raadslid in mij?

Prodemos heeft een laagdrempelig spel ontwikkeld dat antwoord geeft op de vraag: schuilt er een raadslid in mij? Door middel van deze test kunnen leerlingen ontdekken of het iets voor hen is en wat het werk van de gemeenteraad inhoudt: www.schuilteerenraadslidinmij.nl.